

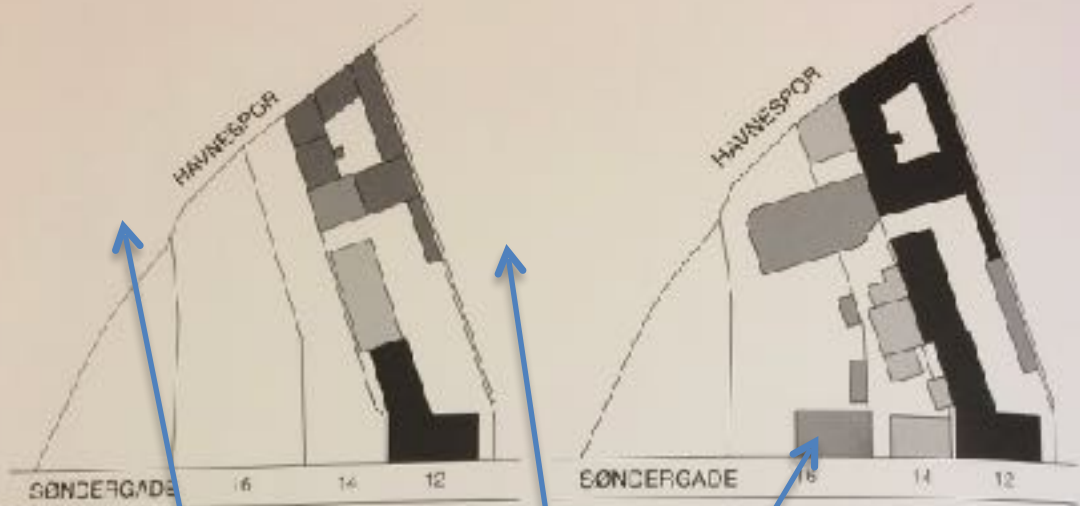
2takts bygning

Tidslinje

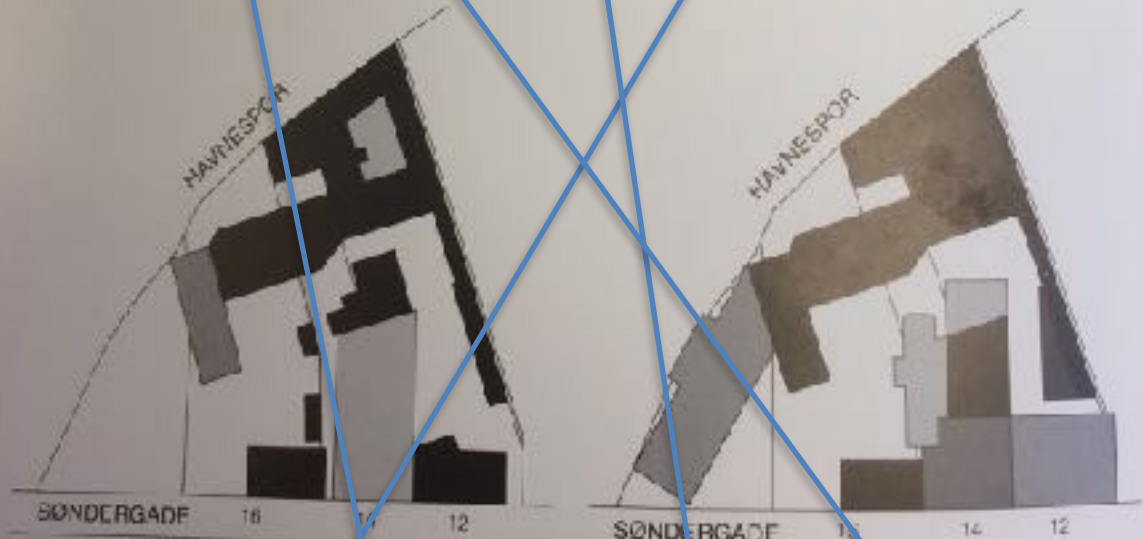
- 1883: Produktionen af skibsmotorer i Frederikshavn starter med, at brødrene Jens og Lauritz Peter grundligger motorfabrikken Brdr. Houmøllers Jernstøberi i Søndergade.
 - Køber grunden Søndergade 12 på 1800 kvadratmeter for 4500kr.
 - Det første år ansættes 12-15 mand
 - I starten produceres hovedsageligt ovne, komfurer, vinduer, hestegange, kærneværker og hakkelsesmaskiner, men i løbet af de første år omlægges produktionen til dampkedler og dampspil til danske og svenske fiskefartøjer
- 1898: Jernstøberiet udvides til også at omfatte en maskinfabrik, hvori petroleumsmotoren Alpha produceres til den danske fiskerflåde.
 - Den første, éncylindrede, 4hk. 4taktsmotor leveres i slutningen af året
- Ca. 1911: L. P. Houmøller begynder at spekulere i 2takts dieselmotorer
- 1915: Frederikshavn Jernstøberi og Maskinfabrik køber den sydlige nabogrund, Søndergade 16 (det nuværende 2takt)
- 1916: 2takts nuværende bygning står færdig med kontorer i stueetagen og tegnestue på 1. sal. Bygningen kom til at fungere som hovedkontor de næste ca. 60 år
- 1917: Frederikshavn Jernstøberi og Maskinfabrik har 224 ansatte og en årlig omsætning på 1.344.000kr.
- 1923-24: L. P. Houmøller og hans søn Frithiof Houmøller begynder at eksperimentere med 2takts glødehovedmotorer
- 1924: Den første 2takts Alpha-motor leveres
- 1927: L. P. Houmøller trækker sig i en alder af 72 år, og Frithiof overtager direktørposten.
 - Fabrikken kommer derefter i krise pga. den voksende produktion af dieselmotorer, der betyder mindre efterspørgsel efter Houmøllers dyrere produktioner.
- 1933: Houmøllernes maskinfabrik går fallit.
 - Fabrikken opkøbes den 1. oktober af et nydannet aktieselskab og rekonstrueres med Aage Laursen som direktør. Herefter indledes produktionen af en ny type dieselmotor, hvor den første leveres til levering i 1936
- 1937: Danmarks største skibsværft Burmeister & Wain opkøber halvdelen af aktierne i jernstøberiet.

- L. P. Houmøllers yngste søn, Adolf, står for kontakten mellem Frederikshavn og København, da han sidder som teknisk direktør i B&W.
- 1938: Virksomheden overtages af B&W.
 - Motorerne, der produceres, ændrer navn til B&W Alpha
- 14. februar 1943: Der opstår en voldsom brand i støberiet, der efter alt at dømme udløses af et svigt i reduktionsventilen på gastilførslen i kedelrummet. Branden breder sig med en eksplosionsagtig hastighed, og udover Frederikshavn Brandvæsen, deltager CBU-kolonner fra Aalborg og Vrå i slukningsarbejdet, og endda den tyske værnemagt assisterer med en brandsprøjte.
 - Ved brandens udbrud beskæftiges 210 arbejdere og ca. 30 funktionærer
 - Maskinværkstedet bliver lagt i ruiner, men støberiet står ubeskadiget. Alligevel vælger man at nedlægge sidstnævnte og indretter et nyt maskinværksted i støberibygningen. I stedet opføres et nyt støberi ”ude på marken” vest for Frederikshavn, hvor MAN Diesel og Turbo ligger i dag. Dette står klart februar 1944.
- 1953: Frederikshavn Jernstøberi og Maskinfabrik omdøbes officielt til Alpha Diesel A/S, hvilket er en konsekvens af, at motorerne, der produceres i anlægget, i hele Skandinavien omtales som Alpha Diesel.
 - Der overvejes nøje at flytte hele produktionen ud på det nye areal, men da det vurderes at ligge for langt fra havnen, udvides anlægget i Søndergade med et krumtapsværksted lige nord for administrationsbygningen, der senere blev overbygget med tegnestuer og kantine for den voksende stab.
- 1955-56: Nye fabrikshaller og lagerbygninger opføres ved Rimmens Allé; en investering på over fire millioner kroner.
- 1972: De første spadestik til en forlængelse af fabrikshallen på Rimmens Allé tages
- Juni 1976: Nye fabrikationshaller, ny servicebygning og ny administrationsbygning indvies på Rimmens Allé. Dermed ophører 2takts bygning med at fungere som administrationsbygning.

SØNDERGADEFABRIKKENS UDVIKLING

1883 1898
 1863-1895 1900

1915 1935
 1917 1945-1948 1956
 1954-1955 1961

Vores bygning

Rådhus Allé

Midtpunkt

Gågaden

Kilder

- <https://motorsamlingen.dk/fabriker/frederikshavn-jernstoeberi-og-maskinfabrik/>
- <http://www.man-netvaerk-alpha.com/historie/firmamatrix.pdf>
- B. Dam Hansen: Alpha Diesel: 100 år i fremdrift
- Erik S. Christensen: Hen ad Søndergade (endnu ikke publiceret)
- Lauritz Peter Houmøller: Min Levnedbeskrivelse i korte træl (udgivet af Sven Houmøller 1947)